

Tokom nedavnog samita grupe G-7, lideri najrazvijenijih država pozvani su da preuzmu vodeću ulogu u što bržem zatvaranju elektrana na ugalj među industrijalizovanim zemljama. Britanska nevladina organizacija Oxfam u svojoj publikaciji "Pustite ih neka jedu ugalj" navodi da se civilizacijsko prevazilaženje uglja kao izvora energije može ostvariti čak i bez značajnijih finansijskih poteškoća. U izradi publikacije učestvovali su naučnici, političari, naučnici, predstavnici industrije i ekoloških pokreta, koji zajednički zaključuju da bez inicijative najrazvijenijih država zabrinjavajuće prognoze klimatskih promena ne mogu biti izbegnute.

Korišćenje uglja za proizvodnju električne energije u izveštaju je nazvano oružjem za masovno uništenje, ali ne sa aspekta uticaja zagađenja na ljudsko zdravlje, već zbog sve većih promena klime izazvanih emitovanjem CO₂, što značajno ugrožava proizvodnju hrane na planeti. Prema tvrdnjama World Watch Instituta, za svaki dodatni stepen zagrevanja planete (iznad 30), može se u globalu očekivati oko 10% slabija žetva pirinča, pšenice i kukuruza .

Inače, sagorevanjem uglja dobija se 41% energije na planeti, čime se emituje 72% štetnih gasova celokupnog energetskog sektora na svetu.

U izveštaju se takođe navodi da članice grupe G7 moraju prestati sa skrivanjem iza Kine (kao najvećeg emitera štetnih gasova) i preuzeti vodeću ulogu u prevazilaženju uglja kao energenta.

U prilog svih ovih tvrdnji ide i činjenica da su u većini najrazvijenijih država termoelektrane na ugalj u proseku prilično stare i da im se ionako približava kraj eksploatacionog perioda (Prosečna starost elektrana država G7 je: Japan - 24 godine, Nemačka - 30, Francuska - 32, Kanada - 34, Italija - 37, Velika Britanija - 41, SAD - 45).

U izveštaju se zaključuje da bi se ugalj potpuno mogao izbaciti iz upotrebe prema sledećem rasporedu: Francuska do 2020. godine, Velika Britanija do 2023., Italija do sredine naredne decenije, Kanada i SAD do 2030., Japan do 2035. godine i Nemačka do 2040. godine.

Prema rečima Dr Michael Grubb-a, saradnika Centra za istraživanje regulisanja klimatskih promena pri Univerzitetu u Kembridžu, "Posebno je ironično da se iz studije u studiju dokazuje da upotreba uglja jednostavno nije dobra po ekonomije razvijenih zemalja i da šteta nastala od upotrebe uglja prevazilazi bilo kakvu ekonomsku korist, čak iako se ne bi uzimao u obzir uticaj zagađenja na klimatske promene".

Sa druge strane, u članku Power magazina prikazuje se opšti trend gašenja elektrana na ugalj, gde između ostalog stoji da je u Evropi, Latinskoj Americi, jugoistočnoj Aziji i Africi odnos planiranih i izgrađenih elektrana na ugalj 4:1 i više, što može ukazivati na trend napuštanja te tehnologije. Pored toga, treba navesti i trendove u proizvodnji uglja: Peabody Energy, najveći privatni proizvođač i distributer uglja na svetu tokom prošle godine beleži pad akcija od 74%. U vezi iste kompanije dolazi nam i pretpostavka da u slučaju bankrota Peabody neće imati dovoljno sredstava da očisti rudnike u skladu sa obavezama prema

državi/federaciji. To potvrđuje i istraživanje najveća četiri proizvođača uglja u SAD, u kome se pretpostavlja da bi u slučaju bankrota tih kompanija nedostajalo 2,7 milijardi dolara neophodnih za zakonski obavezne operacije čišćenja rudnika.

Prema studijama objavljenim pre dva meseca, broj radnih mesta vezanih za proizvodnju i eksploataciju uglja u SAD je za 5 godina smanjen za skoro 50000, dok prirodni gas i vetroelektrane beleže uvećanje od 95000 i 79000 novih radnih mesta. Američki NVO Sierra Club na svom sajtu ima svojevrsno "odbrojavanje", gde se navodi podatak da je 190 elektrana zatvoreno, a da je 333 još ostalo da se zatvori u SAD.

Takođe, treba navesti najgorču pilulu po industriju fosilnih goriva: Divestment, ili u prevodu divestiranje, pre-investiranje, "seoba" investicije u neku drugu kompaniju/privrednu granu. Kampanje i lobiranje za divestiranjem sredstava svakoga dana su sve glasniji, a stručnjaci smatraju da će time najviše biti pogođena upravo proizvodnja uglja, zbog manjih vrednosti kompanija koje ga proizvode, ali i težeg prevazilaženja upotrebe nafte i gasa kao energenata. Naravno, treba navesti da je većina proizvođača uglja na planeti u državnom vlasništvu i da se divestiranjem može uticati samo na poslovanje kompanija čijim akcijama se može trgovati (američke, kanadske, australijske, evropske...).

Što se tiče država, koje ostaju verne uglju kao izvoru energije, pored već pomenute Kine možemo videti da izgradnju novih elektrana najavljuju i Indija, Turska, ali i većina balkanskih država. Da li će i u kojoj meri energija uglja biti povod za neke nove pritiske, ostaje da se vidi, ali je verovatno da će se (ako ništa drugo) zakonski okviri za izgradnju elektrana na fosilna goriva sve više pooštavati.

U svakom slučaju, čak i najrazvijenijim državama predstoje velike promene u energetske politici, a kada (i ako) se te promene i dogode vrlo je verovatno da će se slično ponašanje očekivati i od svih ostalih, bez velikog obaziranja na (sa istorijske tačke gledano) mali udeo nerazvijenijih ekonomija u dosadašnjem zagađivanju atmosfere GHG gasovima. Uostalom, u prilog civilizacijskog prevazilaženja uglja kao energenta ide mnoštvo faktora, koje ćemo dodatno istraživati u narednim postovima na ovu temu.

izvor: novaparadigma.wordpress.com